

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. XI. De mensura peccatorum quæ vindictam antecedit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

Ex quibus iam necessariò sequitur, vt impiorum potentia diabolico fulsa præsidio crescat, & Christianos sensim subiiciat, Religionemque labe factet, & multis locis extinguat.

57 Verendum omnino ne pauca illa quæ Ecclesiæ supersunt, etiam ab impiis occupentur. Sæculo currente quintodecimo, amissimus Imperium Orientis, in quo tot insulæ & insignes prouinciæ, omnibus in potestatem Turcarum redactis. Sæculo sextodecimo maxima pars Septemtrionis, in qua multa Regna & vrbes nobilissimæ, nobis periit, hæresi occupante omnia, cuius contagio non parum ceteræ quoque Christiani orbis prouinciæ, paucis exceptis, inquinatæ sunt. Adeò hæc pestis inualuit & crescit indies, vt nisi diuina bonitas suâ providentiâ illam stiterit, velut flamma nòc sæculo decimo septimo videatur peruasura omnia. Crescente enim indies peccatorum mensura, crescit quoque diaboli & impiorum potentia, & minuitur Christiano orbi protectio diuina: & per ipsa peccata animi hominum ad hæresim & atheismum disponuntur. Itaque facile est diabolo, partim potentia & successibus suorum, partim artificio & fraudibus exterius per suos ministros adulterando verbum Dei, interius per seipsum pervertendo phantasiam, mentes mortalium licentiæ carnali deditas ad illud barathrum pertrahere. Sicut enim arida stipula facilè concipit admotum ignem, ita mens humana carni tradita, & cælesti protectione destituta, facilè corripit propositam hæreseos doctrinam.

Ex his perspicuum est, quomodo Deus peccata hominum per bella vindicet, & quomodo per impios castiget suos cultores, olim Iudæos, modò Christianos. Item, cur impiorum plerumque potentia sit maior quàm eorum qui Deum colunt, & hi ab illis opprimantur: hæc enim omnia ad inuisibilem potestatum gubernationem, opitulationem, vel desertionem referenda esse, innumeris Scripturis & exemplis ostendi potest (de quibus alibi opportunior erit locus dicendi) diuina iustitia, mediantibus decretis & permissionibus, propter hominum peccata sic statuente.

CAPVT XI.

De mensura peccatorum qua vindictam antecedit.

58 NUNC considerandum est, quando Deus vindictam inferre soleat: non enim commissio peccato statim punire consuevit; alioquin iam pridem exhaustum esset genus humanum, & paucissimi

D d d

limi

Cur Deus
non statim
inferat vin-
dictam.

Rom. 2.

fimi salutem consequerentur. Differt itaque sæpè in longum tem-
pus, vt pœnitentiam agant, & supplicium impendens auertant.
Imò multis in hac vita grauem aliquam afflictionem non immit-
tit, etsi sceleribus infinitis ipsum offenderint, sed totum referuat in
futurum, finens illos interea thesaurizare sibi iram in diem iræ.
Breuis enisi admodum est vita humana, ac proinde vltio non po-
test multum differri. Verùm Regna, Prouinciæ, vrbes, & magni
hominum conuentus (ob assiduam eorum qui gignuntur & mo-
rientibus substituuntur accessionem) non intercidunt, sed pluri-
mis sæculis perseverant. Itaque consentaneum est diuinæ iustitiæ,
vt sibi de peccatis eorum valde excrescentibus, in hac vita com-
muni aliquo calamitatum flagello castigentur, tum ne nimis diu-
turna impunitate, peccandi licentiâ in immensum augeatur, & ad
alias quoque nationes horum exemplo serpat, tum vt omnibus timor
diuini Numinis, ac cetera vitæ emendandæ iniiciatur.

Certa men-
sura peccato-
rum Regnis
punitiōnis
constituta.

Constituit itaque diuinæ iustitiæ singulis Regnis & Prouincijs
certam quamdam mensuram certo peccatorum numero & graui-
tate definitam, quam vbi peccando impleuerint, gratem aliquam
vindictam generatim inferat, siue bello, siue peste, siue fame, siue
aliis modis, vno vel pluribus, prout ipsi placuerit, & peccatorum
magnitudo postulauerit. Colligimus hoc ex Scripturis. Gene-
sis 15. *Generatio quartæ reuertetur huc, nec completæ sunt
iniquitates Amorrhæorum:* nimirum vt excindatur, & semen tuum
eorum regionem oblineat. Hoc enim factum est post quadringen-
tos annos, tunc enim & illorum & ceterarum gentium Chanaan
completa est mensura iniquitatis, & Israëlitis traditi sunt vastandi.
Matth. 23. *Et vos implete mensuram patrum vestrorum.* quasi dicat,
Illi occiderunt Prophetas quos Deus ad eos mittebat, & sic ma-
gnam impietatis cumulum sibi struxerant: vos occidite (per con-
cessionem dictum intellige) Dominum Prophetarum, vt mensu-
ram eorum impleatis, qua impleta sequetur vindicta, per quam &
illorum & vestra impietas puniatur. *Et insinuant illa verba se-
quentia, Veniat super vos omnis sanguis iustus, qui effusus est super
terram, à sanguine Abel iusti vsque ad sanguinem Zachariæ filij Bara-
chiæ, quem occidistis inter templum & altare. Sanguis iustus,* hoc est,
pœna & supplicium pro effusione sanguinis iustorum, eippe Pro-
phetarum quos ipsi vel patres eorum occiderant. Sic cum esset im-
pleta mensura quæ decreto diuinæ iustitiæ primæuo mundo erat
constituta, inductum est diluuium, quod significat Scriptura Ge-
nesis

nesis 6. cum ait: *Cumq; videret Deus terram esse corruptam* (omnis quippe caro corruperat, viam suam super terram;) dixit ad Noë: *Finis vniuersae carnis venit coram me: repleta est terra iniquitate à facie eorum, & ego disperdam eos cum terra.* Ideo nimirum venit finis & excidium primi orbis, quia mensura eius impleta erat; quæ mensura facta erat in vniuersali omnium (exceptis paucissimis) corruptione per omnia vitiorum genera, maximè per libidines, crudelitatem, superbiam, & (vt valdè credibile est) per idololatriam. Similiter finis & excidium generale secundi orbis erit, quando mensura impietatis eius erit impleta; quæ consistet in vniuersali corruptione (si pusillum fidelium gregem, qui tunc reperietur, excipias) per eadem vitia, sed maximè per hæreses, atheismum & Numinis contemptum. Sic impletà mensurà Sodomorum & Gomorrhæorum, Dominus eos deleuit; quod significatur illis verbis Genes. 18. *Clamor Sodomorum & Gomorrhæ multiplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est nimis: descendam & videbo vtrum clamorem qui venit ad me, opere compleuerint: an non est ita, vt sciam.* Grauia peccata vindictam clamant, quæ dum multiplicantur, crescit clamor, tandemque fit intolerabilis auribus diuinæ iustitiæ, nempe quando ad eam mensuram peruenerunt, vltra quam Deus non accepit sibi tolerandam ab æterno statuit. Sæpè tamen etiam completà mensurà non statim ad vindictam prorumpit, sed lentè procedit, tamquam inuitus pœnam iræget, præsertim quando de extremo exitio agitur. Quod insinuant ea verba, *Descendam, & videbo,* &c. quibus etiam instruit Iudices, grauia crimina quæ fama defert, non esse statim credenda, nec vindicanda, nisi rei veritate benè explorata; vt pulchrè docet S. Gregorius lib. 19. *Moralium* cap. 23. Denique hæc mensura indicatur omnibus illis Scripturæ locis, quibus prædicitur instare excidium alicuius nationis: vt cum dicitur onus Babylonis, onus Moab, onus Damasci, onus Egypti, onus Tyri, & similia, quibus pleni sunt Prophetarum libri.

60 Quæ autem cuique Regno vel Prouinciæ mensura constituta sit, latet in inscrutabili diuinorum iudiciorum abyssu, neque alicui creature nisi per reuelationem innotescere potest: nulla enim est certa lex aut regula, vnde id possit conici. Supremus, ille orbis moderator pro suo arbitrio statuit, vsque ad quem gradum & quamdiu peccata cuiusque nationis sint toleranda; quando & quomodo vindicanda. Et quidem plerumque minus tolerat pec-

*Variis Regnis
& populis
vniuersa mensura.*

Fidelium peccata minus tolerat, quàm infidelium.

cata fidelium quàm infidelium. Primò, Quia fidelium peccata plerumque sunt grauiora, partim ob maiorem diuinæ voluntatis, futuræque mercedis & vindictæ cognoscens; partim ob maiorem in Deum ingratitude. Secundò, Quia castigatio fidelium non est ad perditionem, sed ad emendationem & salutem. Plurimi enim per huiusmodi communes afflictiones à peccatis & æterno exitio in quod ruebant auocantur, & salutem assequuntur, qui alioquin in prosperitate erant perituri. Vnde potius est paterna correptio, quàm iudicialis punitio, & κόλασις potius quàm τιμωρία, iuxta Aristotelis doctrinam. At infidelium castigatio magis tendit ad perditionem. et si enim Deus illam irroget vt vitam emendent; tamen, cum vera fide sint destituti, non norunt ea vt ad salutem: itaque parum illis adfert commodi. Tertio, Quia cum ipsi post hanc vitam æterna pœna sint plectendi, Deus sinit illos diutius frui huius vitæ commodis, & magis cum illis, quàm cum fidelibus dissimulat, præsertim si omnem honestatem & pudorem penitus non abiecerint. Denique infideles & hæretici sunt plerumque instrumenta quibus Deus fideles castigat: vnde tolerat illos etiam in hunc finem, & permittit crescere in magnam potentiam. Habent tamen hi quoque suam mensuram & terminum, cum satis diu fideles afflexerint, & peccata peccatis sine fine, sine metu Numinis, cummlauerint; tunc & ipsis flagellum imminet, quo, vel omnes, vel bona pars eorum dispareat. Sic cum Assyrij & Chaldæi populum Dei & alias nationes sapiens afflixissent, tandem & ipsorum Regna cum maxima mortalium strage euersa sunt. Idem VVandalis, Hunnis, Arrianis, & aliis huiusmodi Ecclesiæ flagellis ac pestibus accidit. Idem nostris quoque hæreticis eueniet, qui modò ad castigandam superbiam, iactantiam, luxuriam, acediam, aliaque Catholicorum peccata, ad tantam assurgere potentiam permisi sunt. Cum enim Deus eorum malitia & viribus satis vius fuerit ad fidelium castigationem, & mensura peccatorum fuerit impleta, etiam excidentur, & in ignem æternum tamquam palmites præcisi & omnino inutiles proiicientur.

Ambulat itaque diuinæ iustitiæ flagellum in orbem, & transit de Regno ad Regnum, prout cuiusque mensura completur, nec vmquam, ferè à peccatorum ultione conquiescit. Nullum enim est tempus, quo non in aliquo populo aut prouincia grassetur & sauiat. Vnde Psalm. 74. *Dixi iniquis: Nolite inique agere, & delinquentibus: Nolite exaltare cornu: nolite extollere in altum cornu vestrum;*

Vide Isaiam à cap. 13. vlt. que ad 25. Ieremiam cap. 50. & 51. Ezech. c. 38. & 39. & alios.

strum; nolite loqui aduersus Deum iniquitatem: quia neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque à desertis montibus (sibi expectandum auxilium) quoniam Deus in dextera eius est. hunc humiliat, & hunc exultat; quia calix in manu Domini, vini meri plenus mixto: & inclinavit ex hoc in hoc, verumta meum fœx eius non est exinanita, bibent omnes peccatores terræ. Calix iste est flagellum diuinæ iustitiæ, quod cuique infligitur cum mensura peccatorum eius impleta fuerit. Sicut enim calix plenus fortissimo vino, non diluto, sed multis rebus calidissimis & venenis mixto, grauissimos visceribus & capiti dolores adfert: ita calix iræ Dei omne genus calamitatis continens, acerrimos cruciatus excitabit. Hunc calicem nunc huic genti, nunc illi inclinat, & volentes nolentes bibere cogit ad satietatem & vomitum. Verum fœx & sedimentum referuatur in finem, quia calix æternæ damnationis, quem omnes peccatores vltimò haurient, erit omnium acerbissimus.

Vide pulcherrimum locum Jeremiæ 25. à versu 15. vsque ad 30.

- 62 Ad mensuram peccatorum cuiusque Regni, primò & maximè pertinent peccata communitatis, in quæ nimirum ipsa Respublica, vt corpus quoddam politicum, consentit: hæc enim propriè sunt peccata ipsius corporis, vt cum Respublica consentit in admissionem hæreseos, in expulsionem Sacerdotum, in bella iniusta. Eòdem referenda, quæ Principes vel magistratus auctoritate publica fœli committunt: hæc enim ipsa Respublica, cuius isti sunt veluti Commissarij aut Officiales auctoritatem à Repub. habentes, committere censetur. Deinde quæ passim à omnibus, vel saltem à maiore populi parte impunè committuntur. Quod enim à maiore parte Reipub. agitur, ab ipsa Repub. fieri censetur, etiam si à singulis seorsim, & non vt constituunt vnum corpus, fiat, vt cum populus maiori ex parte deditus est ebrietati, libidini, lucris iniustis, cum parum curat res sacras, & quæ ad salutem animæ pertinent, terrenis totus immersus. Denique etiam, peccata cuiusque in particulari aliquo modo ad hanc mensuram referuatur. Sicut enim quisque est membrum Reipublicæ, & coniunctus cum aliis constituit ipsam corpus Reipublicæ; ita peccata cuiusque priuati pertinent ad communem cumulum, eumque, aliorum peccatis coniuncta, constituunt & augent. Hinc fit vt interdum propter vnius peccatum totus populus puniatur, nimirum cum alicuius peccatum mensuram communitatis explet. Sicut enim in numeris quælibet species accedente vltimate vltima constituitur, ita quælibet peccatorum mensura à Deo definita vltimo aliquo peccato

Quæ peccata ad mensuram hanc pertinent.

Vnius peccatum interdum mensuram implet communitatis.

cato veluti termino intrinseco completur. Sic propter peccatum Dauidis populum numerari iubentis, punitus fuit vniversus Israël à Dan vsque Bersabee, occisis peste intra septuaginta millibus hominum. Et propter peccatum Achan, qui contra præceptum diuinum aliquid de anathemate vsurparat, punitus fuit exercitus, & in fugam actus, caesis triginta sex viris: nec potuisset exercitus iste quidquam in posterum efficere, aut hostibus suis resistere, nisi auctor facinoris sublatus fuisset, vt ibidem habetur. In huiusmodi tamen euentis, non solum illud peccatum vltimum illius hominis; sed etiam præcedentia tum eiusdem, tum aliorum illius populi puniri fuerunt. Non enim ob solum peccatum Dauidis Deus tot millia hominum sustulit; sed propter hanc cladem, etiam populi peccata vindicata fuerunt, quæ iam ita accumulata erant, vt vindictam celere mererentur. Permissit itaque Deus Dauidem incidere in istud peccatum superbiæ, quo mensura Israëlitis erat implenda, & vindicta irroganda. Significat id Scriptura cum ait: *Et addidit furor Domini irasci contra Israel, commouitq.* (commoueri permittit à diabolo) *Dauid in eis dicentem: Vade, numera Israel & Iudam.* Sæpe enim Dominus propter peccata populi permittit flagitia Principum, quibus vel tyrannicè populus ipse gubernatur, vel in bella & seditiones conuocatur, vel mensura peccatorum eius impletur, vt vltio diuina subsequatur. Pari modo propter peccata populi facit regnare hominem hypocritam; & dat Principes insipientes, imbelles, effeminatos, qui nesciant, nec possint populum regere, vel aduersus hostes tueri. Exempla plurima habemus in Scripturis, & Historiis humanis.

Ex his perspicuum est, qua ratione non sit iniquum, totam multitudinem propter vnus peccatum puniri. Non enim hæc ita ob vnus peccatum plectitur, quasi ipsa per se (saltem pro maiori parte) tali poena ratione suorum peccatorum digna non sit, (id enim non esset diuinæ iustitiæ consentaneum,) sed quia vnus peccatum (nimirum quo communis mensura impletur) est causa cur hoc tempore potius quam alio, poena communitati debita irrogetur, & non in aliud tempus differatur. Sæpe tamen fit vt aliqui in ea communitate tali supplicio per se non sint digni, qui tamen communi malo propter coniunctionem vitæ & habitationis inuoluuntur. Sicut enim in corpore naturali membrum quodlibet est particeps commodorum & incommodorum ipsius corporis; ita in corpore politico quodlibet membrum, etiam si causam cum aliis non

2. Reg. 24.

Iosue 7.

2. Reg. 24.

Iob 34.

Hanc 4.

64

non

non dederit, communis prosperitatis & calamitatis est confors. Neque aliter iuxta ordinem rerum legem fieri potest, ob commorationem iustorum cum iniquis, quibus sunt permixti, & in quorum medio degunt. Itaque respectu talium, illa afflictio non tam est pœna, qua eorum peccata vindicentur, quam exercitatio virtutis & patientiæ ad maiorem gloriam. Nemo tamen facile in animum inducat, se talem afflictionem non esse commeritum: hoc enim est quod Dominus grauer in S. Iob reprehendit, qui tantam se calamitatem non commeruisse contendebat. Nemo enim animi sui statum, vtrum amore an odio dignus sit, plene nouit: nemo peccatorum pondera & mensuras, quantumque pœnarum respondeat singulis, cognoscit. *Delicta, inquit Propheta, quis intelligit? ab occultis meis munda me.* Quamuis enim Deus hanc calamitatem non immittat tibi ad peccatorum vindictam, sed ad patientiæ probationem; non tamen hinc efficitur, te illam non esse promeritum, aut Deum non potuisse illam iuste pro peccatis tuis irrogare. nam etiam quædam venialia ad hoc sufficiunt. Si enim post hanc vitam nonnulla venialia grauissimis & diuturnis purgatorij ignis suppliciis iuste puniuntur, cur non in hac vita quibusdam calamitatibus, quæ pœnis purgatorij longè sunt mitiores, vindicari possint?

Psal. 13.

- 65 Hoc quoque dignissimum est consideratione, quòd quò plures sunt impij homines in aliqua Repub. Christiana qui impune peccant, eò celerius impletur mensura, & grauius velociorque illi expectanda vindicta: hi enim maledictionem sibi debitam secum ad Rempub. cuius fiunt membra, deferunt, eiusque illam faciunt participem. Deinde, sicut Princeps aliquis non potest bene affici erga ciuitatem quæ propter aliquod lucellum recipit & iuuat eius hostes, qui ipsum contumelia afficiunt: ita Deus omnium Princeps & Dominus non potest amare Rempub. quæ solius commodi temporalis causa, nulla habita ratione iniuriarum quæ ipsi inferuntur, aut periculi contagionis quòd ciuibus impendit, hostes ipsius admittit & fouet. Itaque multas & graues calamitates non solum spiritales, sed etiam temporales illi imminere non est dubitandum.
- 66 Econtrario, quò plures sunt iusti & sancti in Republica, eò tardius mensura impletur, & longius punitio differtur. Benedictio enim & fauor cælestis qui ipsis debetur, in Rempub. quæ eos fouet redundat; parcitque Deus toti corpori intuitu aliquot nobilium membrorum quæ ipsi chara sunt, & propter aliquot bonos bene facit

Cur celerius
vel tardius
impleatur
mensura.Multitudo
iniquorum
accelerat
vindictam.Multitudo
iustorum dif-
fert vindictam.

Tres causa
ob quas Deus
differt puni-
tionem im-
piorum in-
iustum iusto-
rum.

Gen. 18, 32.
Num. 16.
v. 46, 47.
Plal. 105.
Luc. 13.

Eccli. 16.

Eccli. 21.

facit plurimis malis. Etsi enim maior pars Reipub. sit praua, & iram celerem mereatur; tamen Deus manus sustinet, & ultionem suspendit: partim ne simul cum impiis iustos, quorum ipse vita est accepta, tollat e medio: partim iustorum flexus humilitate & deprecatione: denique quia iustorum labore & studio sperandus est fructus, & multorum ex illa iniquorum colluue conuersio. Confirmari hæc possunt exemplis. Si enim in Sodomis vel decem iusti reperti fuissent, ipsorum gratia Deus toti illi multitudini pepercisset. Si Moyses sæpè Dominum non exorasset, & iram eius in populum accensam auertisset, longè plures & grauiores clades populus in deserto accepisset. Sic in parabola Euangelica precibus & sponione agricolæ arbor infructuosa & iam succidenda, seruata est in alterum annum. Omitto alia innumera huc pertinentia, quibus declaratur, maxima commoda, etiam temporalia, iustorum causa indignis collata, & maximas calamitates his impendentes auersas. Itaque viri iusti & sancti, veluti columnæ quædam, sua præsentia sustentant Respublicas & Regna, quæ iam olim pondere peccatorum suorum concidissent; nisi huiusmodi fulcra intra se habuissent. Imò iam pridem mundus periisset, nisi iustorum meritis, orationibus, & expectatione fructus, qui ipsorum opera ex impiis colligendus est, conseruaretur. *Melior est, & pluris à Deo æstimatur vnus iustus quàm mille impij, qui nihil sunt nisi stipula, patzã, zizania, ignis æterni pabulum: nam vt Ecclesiasticus inquit: Stuppa collecta synagoga peccantium, & consummatio eorum flamma ignis.*

Hæc de quinto opere diuinæ iustitiæ sufficiant. Hactenus potissimum egimus de suppliciis corporalibus, quæ propter peccata Deus in hac vita infligere solet: sequitur vt dicamus aliquid de pœnis spiritualibus.

CAPVT XII.

De sexto Iustitiæ opere, quod est pœnitio spiritualis, & in primis de subtractione auxiliij interioris.

Sexto cernitur diuina seueritas in punitione spiritali: quæ etsi vulgè non ita æstimetur, quia sensibus non percipitur; tamen longè magis est metuenda quàm omnis afflictio corporalis. Sicut enim bona spiritalia incomparabiliter sunt præstantiora bonis omnibus quæ sub sensum cadunt: ita illorum damna longè pluris sunt æsti-